

22. juli-kommisjonen

KOPI

Hennelig
~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

INTERVJUREFERAT

Tid	Tirsdag 8. mai 2012 kl. 11.30
Sted	Sekretariatet, Akersgata 51, Oslo
Intervju av	Rigmor Aasrud, statsråd i Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
Intervjuere	Alexandra Bech Gjörv, 22. juli-kommisjonen Hanne Bech Hansen, 22. juli-kommisjonen Stefan Gerkman, 22. juli-kommisjonen Laila Bokhari, 22. juli-kommisjonen Einar Enger, 22. juli-kommisjonen Guri Hjeltne, 22. juli-kommisjonen Karin Straume, 22. juli-kommisjonen Bjørn Otto Sverdrup, leder for sekretariatet Ida Skirstad Pollen, medlem av sekretariatet Unni Lundby Fossen, medlem av sekretariatet
Andre til stede	

Formelle forhold:

Rigmor Aasrud var i forkant av intervjuet gitt skriftlig underretning om bakgrunnen for at kommisjonen ønsker hennes forklaring, og de rettslige og praktiske rammer for intervjuet.

Rigmor Aasrud ble gjort kjent med muligheten til å la seg bistå av en rådgiver, tillitsmann eller annen person.

Rigmor Aasrud ble orientert om at kommisjonen oppfatter at statsråder er statstjenestemenn i mandatets forstand. Det legges dermed til grunn at hun er pliktig til å forklare seg for kommisjonen, og at det er forbundet med straffeansvar å forklare seg bevisst uriktig, jf strl § 166 første ledd.

Rigmor Aasrud ble gjort kjent med innholdet i selvinkrimineringsvernet, og at dette vernet, etter kommisjonens syn, ikke kommer til anvendelse ved forklaring for kommisjonen. Det kan allikevel ikke gis noen garanti for at forklaringen ikke vil bli benyttet som bevis i en eventuell etterfølgende straffesak.

Rigmor Aasrud ble videre gjort kjent med at det ble tatt lydopptak, som vil bli lagret. Videre ble hun orientert om at det ikke ble utarbeidet referat, men en utskrift av hele lydopptaket ord for ord. Derfor vil hun ikke bli kontaktet igjen for kontradiksjon. Det vil bli i utarbeidet en direkte-avskrift fra lydopptaket. Denne vil bli lagret.

I etterkant av intervjuet har kommisjonen kommet til at man likevel finner det mest hensiktsmessig å dokumentere intervjuet som et referat og ikke som en dialogutskrift. Gjennomgang/kontradiksjon gjennomføres følgelig etter nærmere avtale med Aasrud.

Hennelig
~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Ra

Hemmelig

Rigmor Aasrud ble også gjort kjent med at utskrift fra lydopptaket vil kunne bli gjort tilgjengelig for andre enn kommisjonen, for eksempel dersom hensynet til sakens opplysning, ivaretagelse av partsrettigheter eller oppfyllelse av lovpålagte krav gjør dette nødvendig.

Rigmor Aasrud ble gjort kjent med at kommisjonen er bundet av offentleglovas regler om innsyn i dokumenter. Lydbåndopptakene med tilhørende utskrift er interne dokumenter, men kan bli, etter en avgradering, besluttet gitt mer offentlig innsyn. Hun fikk videre bekreftet at kommisjonen tar ansvar for at alle avgraderinger blir forelagt de rette instanser som har en riktig prosedyre for avgradering.

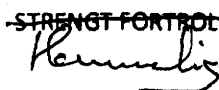
Rigmor Aasrud ble informert om at kommisjonen er bundet av sikkerhetsloven, og at det er opprettet dialog med Statsministerens kontor (SMK) om en prosedyre for avgradering av informasjon i forbindelse med rapporten.

Rigmor Aasrud fikk på sin forespørsel bekreftet at alle tilstedeværende under intervjuet var sikkerhetsklarert på nivå Strengt hemmelig.

Rigmor Aasrud ble gjort kjent med at opplysninger fra lydopptaket vil kunne bli brukt i kommisjonens rapport. Hun ble videre informert om hennes rettigheter til å kreve innsyn i personopplysninger om henne iht personopplysningsloven, med retting dersom det skulle være noe galt.

Rigmor Aasrud samtykket i å la seg intervju på ovennevnte forutsetninger.

Hemmelig

Etter en kort presentasjon av representantene fra kommisjonen, ble Rigmor Aasrud orientert om kommisjonens mandat, formålet med intervjuet og hvordan det ville bli gjennomført. Intervjutemaene ble introdusert og Rigmor Aasrud startet sin redegjørelse.

1. EGEN BAKGRUNN OG ROLLE

Aasrud er statsråd i Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Hun ble statsråd i oktober 2009. Før det var hun statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet i 4 år. Hun har ellers bakgrunn som ordfører i Gran kommune og generalsekretær i Arbeiderpartiets kvinnebevegelse. I 1985 til 1992 var hun avdelingsleder i et IT-firma på Gran, og fra 1978 til 1985 økonomi- og administrasjonsleder i Hertz Bilutleie. Hun er utdannet bedriftsøkonom fra Handelshøyskolen BI og har studert kommunikasjonsrådgivning ved Høgskolen i Lillehammer.

2. FORKLARING

Kort om FADs rolle etter hendelsene 22. juli

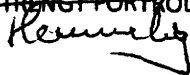
Intervjuer viste til at kommisjonen allerede har mottatt mye informasjon om innsatsen FAD gjorde etter hendelsene 22/7, og at man i dette intervjuet har valgt ikke å stille mange enkeltspørsmål knyttet til det. Aasrud ble spurt om hun likevel generelt og kortfattet ville si noe om dette arbeidet.

Hun forklarte at det som skjedde 22/7 var svært spesielt også for henne personlig. Hun kom inn i Regjeringskvartalet litt over kl 18 og var dermed den første statsråden der etter eksplosjonen. Hun var svært «tett på» de, særlig fra vaktjenesten, som hadde jobbet med å ta ut skadde personer og også døde kollegaer.

Hun viste til at hun i sin tidligere rolle som ordfører hadde lært en del om beredskap og at hun har vært på Siviltforsvarets høyskole. Hennes region ble fra Direktoratet for Sivilt Beredskap (DSB) både testregion på å lage regionale ROS-analyser og hun deltok i arbeidet med å utarbeide den første kriseledelsesplanen for DSB rettet mot kommunesektoren. «Sånn sett hadde jeg jobbet ganske mye med beredskap», forklarte hun.

Hun viste til at rollen som departementsleder er annerledes enn rollen som ordfører i en beredskapssituasjon. Det var viktig for henne å prøve å skille på hvorvidt man var i en krisesituasjon eller i en beredskapssituasjon, og hva som dermed var hennes rolle i situasjonen man sto overfor. Den første timen, mens de var samlet på hotellet i Grensen, ledet Aasrud de første møtene. Årsaken var dels at hennes departementsråd var innkalt til Regjeringens kriseråd (RKR), og dels at det ikke var andre i staben hennes som hadde ankommet.

Etter hennes oppfatning fikk de raskt på plass gode systemer. Hun har sett i media i etterkant at det har vært lagt vekt på at man måtte bryte seg inn for å ta ut beredskapsplaner mm. Det kan godt hende at noen

gjorde det, men man hadde tilgang til beredskapsplaner «der og da» gjennom bærbare PCer. Det var etter hennes syn et velfungerende system. Ringelister var i orden, man kunne ta kontakt. Gitt den situasjonen man befant seg i, så mener hun det var svært god struktur på det som skjedde. De så raskt at de skulle dele Departementenes servicesenter (DSS) og FAD i to ulike lokaler. DSS hadde en mer operativ rolle enn FAD, hvis rolle var mer strategisk. De fikk raskt på plass bedriftshelsetjenesten, som kunne gjennomføre enetimer allerede fra rundt klokken 22 samme kveld.

Aasrud synes svært mye av det som skjedde da fungerte veldig bra. Etter hvert ble det mer arbeid med å få tak i nye lokaler osv. Også det fungerte slik det skulle. Det var da mer av administrative oppgaver: Sørge for mange nok kontorer og tilstrekkelige arealer, plassere folk på riktige kontorer osv.

Oppsummert er det Aasruds vurdering, med den erfaringen hun har fra beredskapsarbeid, at det som skjedde knyttet til det styringsmessige fra kvelden 22/7, var tilfredsstillende.

Sikringsprosjektet

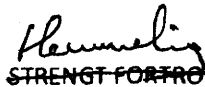
Aasrud ble anmodet om først fritt å fortelle om sikringsprosjektet, slik hun kjenner det.

Hun viste til at hun som tidligere nevnt begynte i FAD oktober 2009. Hun styrte da to departementer, idet hun også hadde Arbeidsdepartementet i perioden fram til jul. Hanne Bjurstrøm tiltrådte fysisk som minister først etter jul. Dette gjorde at Aasruds første 2,5 måneder var svært hektiske. Selv om hun ikke tidligere hadde vært i den fremskutte rollen som statsråd, hadde hun med sine fire år i et annet departement en viss formening om hva det vil si å drive departementet «innentil».

De første 2,5 månedene var veldig preget av at det var svært mange saker. Hun hadde i den perioden blant annet oppfølgingen av riksrevisjonsrapporten for NAV og en gjennomgang av ansvarsoppgavene med de enkelte avdelingene, både i Arbeidsdepartementet og i FAD. «Min befatning og mitt inntrykk av det sikkerhetsprosjektet var veldig perifer», forklarte hun. Det ble presentert som at det var noe FAD gjorde på oppdrag, at det var veldig sikkerhetsgradert, og at det egentlig var noe de ikke hadde veldig mye med. «Jeg registrerte det, og slo jeg meg for så vidt til ro med det», sa hun. Hun så gjennom permen hun hadde fått om dette, og så hva som var hennes arbeidsoppgaver. I permen, som var fra 2005, stod det at det var et ett-årig prosjekt. «Men jeg registrerte jo at prosjektet fortsatt var fullt oppegående da», tilføyde hun.

På spørsmål om det var en perm som FAD hadde laget selv, svarte Aasrud at det var den typen permer som alle statsråder får, fra eget departement når de begynner. I permen var det en presentasjon av de forskjellige avdelingene, hvilket arbeidsområde man hadde, hvem som jobber hvor, osv. Hun så at det i den samme permen lå et grunnlagsdokument for sikkerhet som hun bladde igjennom og registrerte at hun syntes det så greit ut, ut ifra de forutsetningene hun da hadde. Det var et ganske omfattende dokument og hun så at det var fokus på arbeidsdeling og at ting som sikkerhetsleder og IKT-sikkerhet var beskrevet.

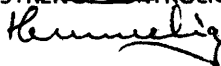
Aasrud hadde ikke mer befatning med it-sikkerhetsprosjektet da, men i mai 2010, dvs. ca 7 måneder etter at hun tiltrådte kom utkast til rapport fra Riksrevisjonen som hadde store anmerkninger til IT-sikkerheten i DSS, en rapport som ført med seg mye medieomtale. De hadde fått et utkast til rapport som ikke var en

STRENGT FORTROLIG jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Rigmor Aasrud 08052012

Rg

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

endelig rapport, og hun ble orientert om at det var en del feil og misforståelser i rapporten, som FAD kom til å kvittere ut.

Omtrent samtidig ble Aasrud orientert muntlig om at det var en rapport fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) som hadde ført tilsyn med, eller hatt en gjennomgang av, den fysiske sikkerheten. NSM-rapporten gjaldt altså ikke IT-sikkerheten, men «den andre biten». NSM-rapporten ble lite vektlagt, men det var også varslet at FAD ville få en rapport i 2010 fra DSB om sikkerhetsarbeidet i departementet. Aasrud ble varslet om DSB-rapporten av en statssekretær i Justisdepartementet (JD), som fortalte at rapporten var ganske kritisk til det FAD jobbet med.

Videre var det «noen runder» knyttet til at det var en del feil i DSB-rapporten. Aasrud så et brev som ble sendt, hvor man påpekte misforståelser i rapporten. Den endelige rapporten fikk de i september i 2010.

Omtrent samtidig, i oktober 2010, fikk de også den endelige rapporten fra Riksrevisjonen angående IT-sikkerheten. Rapporten var kritisk til departementets arbeid på dette området.

Aasrud bestilte da umiddelbart en gjennomgang fra NSM knyttet til IT-sikkerheten. Hun ønsket en rapport for at de skulle få et bilde av hvordan situasjonen faktisk var, knyttet til IT-sikkerheten. Dette arbeidet ble satt i gang sent i oktober 2010. Rapporten fra NSM kom like før jul 2010.

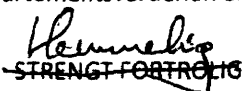
Når det gjaldt den fysiske sikkerheten, hadde Aasrud et møte med sikkerhetsavdelingen 29. oktober 2010, hvor hun sammen med departementsledelsen og hennes politiske medarbeidere ble orientert om innholdet i DSB-rapporten. Hun ba da om å bli skriftlig oppdatert på det som stod i rapporten og hvilke tiltak som skulle settes i verk på bakgrunn av det. Hun fikk rapporten, og 14 dager senere et rent orienterende notat. Hun så at det var en del utfordringer knyttet til det, og ba derfor om å bli løpende orientert om utviklingen annenhver måned - for å lukke de avvikene som var beskrevet i rapporten.

Sikkerhetsprosjektet var organisert i en avdeling i administrasjonsavdelingen hos Aasrud, en avdeling med både budsjett, personal og arkiv. Sikkerhetsavdelingen holdt imidlertid ikke til i det samme huset, den var fysisk plassert et annet sted og Aasrud hadde forholdsvis lite kontakt med den.

1. november fant de at styringen av sikkerhetsavdelingen ikke var tilfredsstillende. Det ble gjennomført flere endringer blant de som hadde ansvar. 7. desember, midt under gjennomgangen som NSM hadde på sikkerheten på IKT, fratrådte direktøren for Departementene servicesenter. To dager senere gikk også IKT-sjefen. Det var etter Aasruds mening nødvendig å gjennomføre slike endringer.

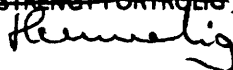
Når det gjaldt Aasruds kontakt med programmet, så var det sånn at 2010-statsbudsjettet for så vidt var vedtatt da hun kom i regjeringen. 2011-budsjettet begynte de da å jobbe med ganske kort tid etter at hun hadde begynt. Materiellet til budsjettkonferansen ble sendt fra departementet og over til konferansen i januar. Hennes klare inntrykk var at *det var nødvendige* penger til det sikkerhetsprosjektet, det gikk på mange måter av seg selv.

Etter mars-konferansen viste det seg at de ikke hadde fått prisomregnet deler av bevilgningen til sikkerhetsprosjektet. Det manglet 7,1 eller 7,2 mill. kroner for at de hadde det beløpet som de trengte til sikkerhetsprosjektet. Aasrud vurderte det som så viktig at de hadde nok midler til prosjektet at hun brukte av deres interne driftsmidler, det som i departementsverdenen er «21-posten». Hun tok dermed 7,2 mill.

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Rigmor Aasrud 08052012

R 6

av penger som de ellers kunne brukt til gode og spennende prosjekter, og flyttet over på sikkerhetsprosjektet for å ha fullfinansiert prosjektet.

På spørsmål om det at de ikke hadde fått prisomregnet deler av bevilgningen til sikkerhetsprosjektet, hadde bakgrunn i en tidligere kalkulering, svarte Aasrud at det var hennes forståelse at det var bevilget penger hvert år til sikkerhetsprosjektet, og så var det en del av aktiviteten i prosjektet som av ulike grunner var forsinket, knyttet til utstyrsanskaffelser osv. Da hadde man kanskje omdisponert noe av prisveksten til andre formål i departementet. Aasrud brukte ikke tid på å etterprøve det da. Det manglet 7,1 eller 7,2 mill. som avdelingen mente at var nødvendig. De fylte i hvert fall på slik at prosjektet var fullfinansiert. Aasrud var ikke på noe tidspunkt orientert om at det ikke hadde vært nok penger i prosjektet tidligere, og hun har heller ingen grunn til å tro at det ikke har vært tilfredsstillende bevilgninger knyttet til sikkerhetsprosjektet tidligere.

Når det gjelder selve gjennomføringen av arbeidet, og status, forklarte Aasrud at hun var svært lite borti det i tiden før 22/7. Hun har ikke registrert saker, med unntak av notatet som hun fikk 16.11.2010 og som ikke gjaldt sikkerhetsprosjektet men det øvrige arbeidet i departementet. Hun har ikke vært involvert i oppdateringer om framdrift.

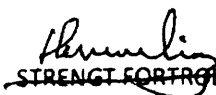
Det var også opplyst at det skulle være svært få som hadde innsyn, blant annet fordi man forholdt seg til begrensede dokumenter. Man brukte også «need-to-know-prinsippet» i forhold til hvem som skulle ha detaljkunnskaper. I forbindelse med at utfordringene i IT-sikkerhetsprosjektet kom på Aasruds bord, viste det seg at ingen av hennes statssekretærer var sikkerhetsklarert. Det medgikk dermed tid også på å få gjennomført sikkerhetsklareringer slik at også hennes medarbeidere skulle kunne gå inn i sakene.

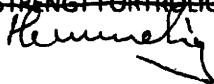
hadde ikke noe å si for framdrift, men er selvsagt forhold som skal være i orden. Slike forhold ordnes av administrasjonen, men som departementets øverste ledelse er det Aasruds ansvar.

På spørsmål om det var møter eller noen form for muntlig orientering i tillegg til den orienteringen hun fikk ved å gjennomgå mappen, svarte hun at det ikke var det knyttet til sikkerhetsprosjektet, annet enn orientering om at det var et sikkerhetsprosjekt som de gjennomførte.

På spørsmål om Aasrud noen gang tenkte på hva som var FADs rolle i forhold til gjennomføringen, svarte hun at det som har stått i hennes notater til budsjettkonferansen osv. er ordlyd som at «FAD har påtatt seg ansvaret med å gjennomføre et sikkerhetsprosjekt». Hun dvelte ikke mye ved ordlyden da. Som statsråd må du forvente at du blir orientert om det som er viktig å bli orientert om. Prosjektet lå hos FAD og gjennomføringen av det var hun ikke i tvil om at de hadde ansvaret for. «Men jeg ble orientert om at det var «taken care of»», forklarte hun.

På spørsmål om hun ble orientert om- eller på annen måte kjente til noen politiske utfordringer i forhold til kommunen, svarte hun at hun ble orientert om at det endelige vedtaket av bebyggelsesplanen ble gjort i Oslo bystyre i mai 2010. Det var så en 6-måneders klagefrist på vedtaket. Når vedtaket ble endelig og det var klart for å sette i gang med anbudsrunder mv., så ble det internt kommentert at «endelig etter 5 år så har vi nå på plass alle delene».

Aasrud har fortsatt ikke sett hele POD-rapporten. Hun har i ettertid, etter 22/7, imidlertid sett en liste med status på alle vedtakene.

På spørsmål om Aasruds beskrivelse av hva sikkerhetsprosjektet er, svarte hun at det er oppfølgingen til den rapporten som ble bestilt i 2004, som hun forstår inneholder flere deler. En del om fysisk gjennomføring av deler av sikkerhetsprosjektet var det en egen rapport på, og den fikk FAD ansvar for å følge opp. Oppfølgingen innebar å gjennomføre sikkerhetstiltakene som stod i rapporten, som var på 179 enkeltpunkter.

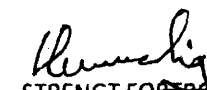
Intervjuer viste til at kommisjonen har snakket med prosjektleder Christian Fredrik Horst, og at han har opplyst at han oppfattet at ledelsen, både den administrative og politiske, var ganske fraværende i prosjektet, og at han følte at ikke noen pustet han i nakken. Kommisjonen tenker at dette kan ha bidratt til at gjennomføringen gikk langsommere enn man kunne forvente. På spørsmål om Aasruds kommentar til det, svarte hun at ikke har hatt saker som gjaldt sikkerhetsprosjektet på sitt bord utover i budsjettssammenheng. Hun viste til at man i departement har forventning til at departementsråden har et ansvar for å følge opp prosjekter som går på skinner og som ikke må løftes inn til politisk ledelse. Den politiske rollen kommer først inn når det oppstår behov for enten å endre kurs, fatte nye vedtak, gjøre en pådriverrolle eller bringe saken inn for regjering eller Storting.

Intervjuer viste til at kommisjonen, basert på gjennomgang av dokumentasjon, ser at prosjektledelsen fra FADs side gjorde en egen prioritering og bestemte seg for å gå bort fra en del av de bevisste prioriteringsvalgene som lå i rapporten. Blant annet besluttet man å gjennomføre foliering i forbindelse med naturlig utskifting av vinduer, som aldri egentlig ble tidfestet og som tok en del tid. I POD-rapporten står det at man må velge enten om man folierer en gang og så folierer igjen ved utskifting av vindu, eller om man skifter vinduene med en gang. Folieringstiltaket ser dermed ut til å ha fått en lavere prioritet enn det som lå til grunn i det opprinnelige POD-forslaget. Aasrud viste til at hun kun kjenner folieringsprosjektet fra sin tid som statssekretær i Helsedepartementet. Hun er ikke orientert om de beslutninger som er tatt knyttet til folieringsprosjektet og mener det er forhold fra før hennes tid i statsrådsposten.

Intervjuer viste brev og rapport fra POD til JD i 2010, etter en gjennomgang av alle tiltakene i sikkerhetsprosjektet, der det blant annet står: «Direktoratet (POD) vil påpeke at flere av tiltakene under FADs ansvarsområde fortsatt ikke er gjennomført. Det har vært vanskelig å fremskaffe eksakte tidspunkt for ferdigstillelse av en rekke viktige tiltak. Direktoratet anser dette som bekymringsfullt, da flere tiltak av vesentlig betydning for sikkerheten ikke ennå er implementert. Hvilke tiltak det konkret dreier seg om fremgår av sammendraget til rapporten». Rapporten er tilbakemeldingen etter ett års gjennomgang og resultatet av et arbeid som ble besluttet i et møte mellom SMK, JD og FAD v/Moe Røisland. På spørsmål om Aasrud ble gjort kjent med denne rapporten og bekymringen, svarte hun at det ble hun ikke.

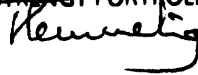
Aasrud kan ikke huske at hun er orientert om rapporten og viste til at det i mai 2010 var tre andre rapporter knyttet til sikkerhet som var hos dem. To av dem gjaldt fysisk sikkerhet og den tredje gjaldt IT-sikkerhet.

Grubbegata

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Rigmor Aasrud 08052012

På spørsmål om Aasrud var du kjent med at Grubbegata-stenging var et tema før hun tiltrådte som statsråd, svarte hun at hun var det med bakgrunn i at det da var stor mediaoppmerksomhet om temaet. Oslo kommune fikk ikke bestemt seg for om de ville stenge eller ikke. Hun kan imidlertid ikke si at hun på forhånd hadde reflektert rundt temaet og at hun tok det med seg inn i jobben som statsråd.

Aasrud forklarte at hun senere har satt seg inn i «Grubbegata-saken». Det er en lang prosess i Oslo kommune, og det har vært stilt spørsmålstegn ved hvorfor man ikke brukte statlig reguleringsplan. For det første så mener Aasrud at det er noe man måtte ha avklart på det tidspunktet man leverte søknaden, som er det normale tidspunktet for å bestemme seg for at man bruker statlig reguleringsplan. Søknaden ble i sin tid levert under Bondevik-regjeringen. Aasrud har ingen kunnskap om hvorvidt slike vurderinger ble gjort da man leverte søknaden om å stenge Grubbegata.

Basert på Aasruds erfaring med å jobbe med reguleringsplaner som ordfører, ville hun ha tenkt at det hadde vært mange andre reguleringsplaner som hadde vært kandidat for statlig regulering, og ikke stenging av en gate i Oslo. Hun ville ha tenkt at det hadde vært en forholdsvis kulant sak å få igjennom, og det er veldig sjelden man bruker statlig regulering, i gjennomsnitt en gang i året.

Aasrud har registrert at det var til dels stor uenighet politisk i Oslo kommune om stengingen. Hun er kjent med at det i ettertid ble gjort et politisk initiativ fra Regjeringen for å få på plass en løsning, og at ordføreren var positiv til det, men at det ikke var flertall.

Hun viste videre til et leserinnlegg som to av Arbeiderpartiets bystyrerepresentanter skrev om sin befatning med saken i Byutviklingskomiteen i Oslo. I leserbrevet beskrev de at man, for å i det hele tatt få på plass et vedtak om stenging, måtte henge på et tillegg om at man skulle gjennomføre en bebyggelsesplan i Grubbegata. Dette har planstatusmessig samme utfordringen i seg som en reguleringsplan. Aasrud påpekte at prosessen har vært lang, men at man nok har sett reguleringsplaner i andre kommuner og andre steder i Oslo som har vært like lange. «Vi bruker mye tid på planprosesser i Norge. Men det var vel ingen som forutså at stenging av en gate skulle ha medført en så lang prosess», sa hun i den sammenheng.

H

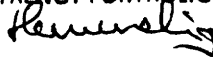
Aasrud viste til at det siste purrebrevet som det ble tatt initiativet til fra FADs side, var et purrebrev som gikk fra Statsbygg den 9. april 2010.

Det er i følge Aasrud viktig å merke seg at politiet har myndighet til å stenge hvis de oppfatter at trusselen er sånn at det er behov for umiddelbar stenging. Det var ingen trusselrapporter som hun ble orientert om.

Aasrud bekrefter at det i slike reguleringssaker er mange som lobber for å få fram forskjellige typer vedtak. Men som statlig etat som representerer Regjeringen i en by, så ville hun nok som regjeringsmedlem også i framtiden ha vært noe forsiktig med å ta kontakt med politikerne i byen, eller be noen som representanter for regjeringen om å lobbe for et spesielt syn. Det har med forholdet mellom de forskjellige demokratiske organer å gjøre. Hun ville nok ha tenkt seg godt om før hun gjorde det.

RA

Aasrud tror det er viktig at staten skiller på den rollen den har i forhold til sikkerhetssakene og eventuelle andre saker som staten er involvert i, der man trenger å oppnå forskjellige reguleringsendringer i kommuner der staten har interesser.

Intervjuer viste til at bystyret den 28. februar 2008 traff sitt vedtak om stenging. Det ble da som nevnt samtidig stilt krav om bebyggelsesplan, noe som var i tråd med det subsidiære forslaget som Arbeiderpartiet og SV fremsatte i november i Byutviklingskomiteen. Intervjuers viste til at hennes inntrykk var at kravet om bebyggelsesplan ble fremsatt helt mot slutten av forhandlingene, for å finne et slags godt politisk landingspunkt for saken. En følge av kravet var at prosessen ble ytterligere forsinket.

Aasrud sa at hun ikke kjenner til de prosessene, utover noen presseklipp og en samtale hun har hatt med Håkon Haugli, som satt i Byutviklingskomiteen og som er Arbeiderpartirepresentant. Haugli sa at det var helt nødvendig for at man skulle klare å lande saken med flertall i bystyret. At man måtte gjøre et kompromiss, og at kompromisset var at man skulle ha bebyggelsesplanen for at man skulle si ja. Det er den forståelsen Aasrud har fått av den saken, og hun kjenner ikke noe til den utover det fordi det var før hun tiltrådte.

På spørsmål om man da tok innover seg at prosjektet var forsinket og at dette kom til å gå en runde til. Om man utfordret Statsbygg på å finne tidsbesparende tiltak, f.eks. å påbegynne prosjektering før planen var ferdigbehandlet, svarte Aasrud at det er noe hun ikke har kjennskap til.

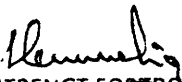
Intervjuer viste til at det gikk ganske mye tid etter at man fikk endelig igangsettelsestillatelse før man kunne begynne de fysiske arbeidene, fordi Statsbygg ikke hadde rutiner for å forskuttere positive beslutninger. Intervjuer viste også til at endelig igangsettelse kom i oktober 2010, og at arbeidet ikke var ferdig 22. juli 2011.

H

Aasrud forklarte at de i andre sammenhenger er ganske påpasselige med at man ikke starter planleggingen før man har endelig vedtak i reguleringsplaner.

Intervjuer viste til at det gikk 8 måneder fra bystyre-beslutning til de sendte inn forslag på bebyggelsesplan. Slik kommisjonen forstår det, så var det ikke bare fordi det tar tid å lage en bebyggelsesplan, men også fordi man ikke egentlig fikk med seg at det var stilt krav om det.

Aasrud svarte at hun ikke har noen kommentar til det. Hun påpekte at saken har hatt en veldig rar begynnelse. Det tok 8-9 uker fra man leverte byggesøknaden og til Oslo kommune klarte å få organisert arbeidet slik at man fikk en saksbehandler på det. Saken var ble purret i Oslo kommune tre ganger til å begynne med, når den opprinnelige søknaden ble levert, i 2005. Aasrud overleverte til kommisjonen dokumentasjon i denne sammenheng.

Ra

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Aasrud mener man må se sikkerhetstiltakene i lys av at politiet til enhver tid hadde mulighet til å sette i gang midlertidig skilting på både ved å sette opp gjennomkjøring forbudt-skilt og stenging, hvis de mente det var påkrevet, hvis det var noe i trusselsituasjonen som tilsa at man skulle gjøre det. Hun vil anta at den typen vurderinger var fremme når man vurderte om man skulle legge enda mere trykk, og viste til at det hadde vært lagt trykk på saken fra politisk side for å få igjennom vedtakene.

Aasrud forklarte at i hennes tid i departementet så ble bebyggelsesplan oversendt i begynnelsen på desember 2009, uten at det var noe hun var involvert i. *Statsbygg har den operative rollen.* Tiden etter det, fra desember 2009 til vedtak i Oslo bystyre i juni 2010, ca 6 måneder, anser hun ikke som spesielt lang behandlingstid på et dokument som hun skjønner etter plan- og bygningsloven er å anse som en reguleringsplan. En bebyggelsesplan har samme status som en reguleringsplan, og at det da var klageadgang på saken, er i tråd med hvordan systemet er. Hun skjønner også at man kunne være urolig for at det kunne komme klager som gjorde at man ville se på saken på nytt igjen, med den forhistorien som saken har. Utover det har hun ikke noen kommentarer til selve saksgangen etter at hun kom inn.

H

På spørsmål om det på noe tidspunkt ble vurdert noen kompenserende tiltak, svarte Aasrud at hun ikke er kjent med det.

Intervjuer viste til at DSS-vaktene har forklart at feilparkering foran Høyblokka var veldig vanlig. Både på Einar Gerhardsens plass og langs Grubbegata. På spørsmål om Aasrud vet om man vurderte tiltak for å begrense dette, svarte hun at hun ikke er kjent med det.

På spørsmål om feilparkeringen var et tema, svarte Aasrud at det ikke var det så langt hun kjenner til. Hun holdt selv til i S-blokka i 4 år, og det var da vanlig at biler svingte inn ved fontenen til S-blokken for eksempel for å hente noen.

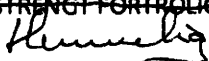
Intervjuer viste så til at Aasrud ga uttrykk for at hun opplevde at FAD hadde fått et oppdrag. På spørsmål om hun oppfatter at FAD har et selvstendig ansvar i denne sammenhengen, svarte hun ja.

Intervjuer presiserte at hun siktet til at FAD eier Statsbygg og regjeringsbyggene, og at FAD har selvstendig ansvar for: *sikkerheten.* Videre at det i 2006 ble fattet et vedtak i regjeringen som presiserte FADs ansvar for sikkerheten i Regjeringskvartalet. På spørsmål om Aasrud er kjent med det, svarte hun at hun nå er kjent med det. Hun var imidlertid ikke kjent med det da hun tiltrådte. Hun bemerker at hun når hun starter som statsråd er helt avhengig av at administrasjonen videreformidler til henne i egnet form vedtak som det er av betydning for henne å være kjent med.

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Rigmor Aasrud 08052012

2A

Aasrud ble spurt om hvilken opplevelse hun har av hvilke ulike roller SMK og JD inntok, basert på det hun i ettertid er kjent med om hva som har skjedd. Hun svarte at det hun registrerer er at "JD tydelig vis har ført tilsyn med oss, og hatt noen synspunkter på det. I en rapport som vi ikke er kjent med". Dette ut fra informasjon intervjuer kom med. "Og så har heller ikke jeg på noe tidspunkt hørt om den rapporten. Selv om den har kommet i min tid som statsråd. Så sånn sett er det, ja, jeg registrer det", uttalte Aasrud i den sammenheng.

På spørsmål om hvem oppdraget kom fra, da Aasrud innledningsvis ble orientert om at FAD hadde et oppdrag, svarte hun at det ikke var tvil om at rapporten var utarbeidet for SMK, og at det var forskjellige delrapporter, slik hun forstod det. FAD hadde da gjennomføringsansvaret for en del av rapportene.

På spørsmål om Aasrud stusset over at SMK var oppdragsgiver på noe sånt, svarte hun at hun ikke gjorde det. Hun tror mange oppfatter at SMK på en måte har en slik rolle at "de passer litt på oss", og sånn sett så var det ikke unaturlig at SMK var oppdragsgiver.

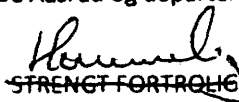
På spørsmål svarer hun at hun ikke har noe grunnlag for å spekulere på om rollen var inntatt fordi SMK på en måte passet på at FAD gjorde den jobben de har ansvaret for, eller om SMK bestilte dette for å ta vare på sine egne funksjoner. Aasrud viste til at FAD hadde ansvaret for DSS, Statsbygg og for sikkerheten i Regjeringskvartalet. Hun kan derfor vanskelig se at ikke det var FADs ansvar, og at det i dag er hennes ansvar som statsråd. Hun viste til at hun etter 22/7 har tatt det ansvaret veldig tydelig.

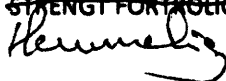
Aasrud ble spurt om hun ser noe dilemma i rollefordelingen mellom SMK og JD med utgangspunkt i at SMK ble oppfattet å føre et slags tilsyn eller ha en pådriverrolle, mens det samtidig er JD som formelt er tillagt en pådriverrolle på beredskapsområdet. Hun svarte at hun regner med at JD og SMK har avklart linjeforholdet.

Intervjuer viste til at noen i administrasjonen i FAD overfor kommisjonen har uttalt at det at SMK tok et så stort ansvar i begynnelsen av prosjektet, førte til at andre departementer ble pasifisert. Aasrud svarte at hun ikke var involvert i prosjektet i begynnelsen, og at det derfor ikke er riktig av henne å spekulere om det.

Intervjuer opplyste videre om at det også fra administrasjonens side i SMK er noen som har uttalt at de følte at det i den tidlige fasen av prosjektet var viktig å ta et oppfølgingsansvar overfor FAD, fordi de ikke var helt trygge på gjennomføringsevnen. Aasrud viste til at hun i alle fall indirekte hadde sagt noe om det, og at det ble gjennomført flere endringer blant de som hadde ansvar. I valg av ny departementsråd har hun lagt vekt på kjennskap til beredskap og sikkerhetsarbeid fordi det var nødvendig å styrke den delen av departementet. Hun ser også at FAD i tiden fremover har behov for å være enda tydeligere i sitt arbeid knyttet til sikkerhet. Hun viste til at de er i gang med å omorganisere departementet knyttet til det.

De får ansvaret for et av de største byggeprosjektene som skal gjennomføres i Norge, og er nødt til å integrere mer med sikkerhetstenkingen, forklarte hun. Derfor har de hatt en arbeidsgruppe som er ledet av en spesialrådgiver, Blaaid, som nå har lagt fram et forslag til hvordan de kan omorganisere departementet. Aasrud ønsker å ha et sterkere fokus på sammenkoblingen mellom utbyggingen av et nytt Regjeringskvartal, sikkerhet og etatsstyringen til DSS. Dette har vært spredd på flere forskjellige avdelinger i FAD. Videre må de skille bestiller- og gjennomførerrollen, noe Aasrud og departementsråden har dialog om med henblikk på en snarlig avklaring.

Aasrud ble spurt nærmere om dokumentmappen som hun nevnte tidligere under intervjuet, som inneholdt informasjon om sikkerhetsprosjektet. Hun ble anmodet om å fortelle om fremdriften på slike ting og om hvordan rapporteringen i et departement foregår knyttet til tiltak som sikkerhetsprosjektet. Hun forklarte at det vanlige i saker er at det blir rapportert hvis det er avvik fra framdriftsplaner, budsjettet ikke kan bli holdt, eller det er andre avgjørelser som må tas som gjør at man må endre kursen i et prosjekt. Departementsråden og hennes medarbeidere har ansvaret for å føre den løpende kontroll med at ting skjer.

Aasrud gjentok at hun ikke på noe tidspunkt har mottatt avviksrapporter eller annen informasjon om at prosjektet ikke var i rute.

Når det gjelder tilsynsrapporter, nevnte intervjuer at det blant annet et sted står at virksomheten ikke kontrollerer sikkerhetstilstanden i virksomheten, man evaluerte ikke den generelle sikkerhetstilstanden og man øvet ikke de tiltakene som kunne iverksettes dersom risikoen øker. Intervjuer påpekte at det dreide seg om ganske fundamentale ting. Aasrud var enig i det og viste til at hun derfor i sin påtegning på den saken ber om å få tilsendt en plan som Justisdepartementet har bedt om. Videre at hun ber om å bli holdt orientert om hvordan arbeidet videreføres. En gang annenhver måned skal hun ha slik orientering. Videre påpekte hun at de må øve

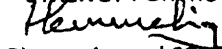
Vaktsentralen

Intervjuer viste til at det ikke ble bevilget penger til ny vaktssentral i Regjeringskvartalet før 22/7. Det ble imidlertid bevilget 8 mill. kr i 2009 til en alternativ eller samvirkende sentral i Møllergata 17. På spørsmål om Aasrud har vært involvert i dette, svarte hun at hun ikke hadde noe med 2009-bevilgningen å gjøre. 2012-bevilgningen var hun derimot involvert i. I statsbudsjettet for i år er det planlagt en ny vaktssentral.

På spørsmål om Aasrud har noen oppfatning om årsaken til at det ikke kom penger til ny vaktssentral tidligere, svarte hun at hun synes det er vanskelig for henne å svare på. Det vil i alle organisasjoner til enhver tid være behov eller ønske om helt nytt og topp utstyr. Det vil måtte gjøres noen kost-nytte-vurderinger på hvor ofte man foretar utstyrsutskiftninger.

Aasrud tror situasjonen ved vaktssentralen kan ha vært litt preget av alle aktivitetene som ble satt i gang knyttet til sikkerhetsprosjektet. Blant annet så ble det veldig mange flere kameraer rundt omkring i systemet. Man hadde ikke god kabling inn og man hadde da ikke en vaktssentral som var utrustet for å takle det at man hadde utvidet sikkerhetsspennet utenfor på en god måte.

Dette var ikke Aasrud klar over da hun hadde ansvaret for sitt første statsbudsjett, 2011 statsbudsjettet. Hun var fersk i statsrådstolen og hadde ikke erfaringene med de rapportene. "Det var liksom noen som ønsket seg noe nytt utstyr, og det var IT og det var PCer og det var sånn på mange steder", forklarte hun. Men etter at hun kom inn og fikk et bedre bilde av det som gjaldt sikkerheten, med rapportene osv., så

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13*Heimdal*

bidro hun i budsjettet som hun da jobbet med desember 2010 og januar 2011, som er da de jobber internt med neste års budsjett. Hun hadde prosjektet med seg inn til budsjettkonferansen på Torbjørnrud, og "bar det da gjennom" også på august-konferansen og sånn at bevilgningen kom på plass. Hva som lå til grunn for at man ikke hadde gjort det før, har Aasrud ingen formening om.

På spørsmål om hvordan Aasrud vil beskrive den generelle sikkerhetstilstanden i Regjeringskvartalet før bomben, altså juli 2011, svarte hun at hun ikke hadde noe grunnlag før 22/7 til å si at de ikke hadde en tífredsstillende sikkerhetssituasjon i Regjeringskvartalet. Hun var ikke, med unntak av vaktentralen, informert om at det var pengemangler som gjorde at man ikke hadde fått gjennomført de sikkerhetstiltakene som ikke var på plass. Hun var ikke orientert om at politiet hadde bedt FAD om å gjennomføre sikkerhetstiltak som manglet. Det hun så, var at de hadde utfordringer knyttet til struktur, skriftlighet og systematikk på området. Videre så hun at det var behov for å løfte systemtilnærmingen til sikkerhetsarbeidet på et annet nivå enn der hun oppfattet at det var.

--

Når det gjelder 22/7 viste intervjuer til at kommisjonen har fått egnevaluering og innspill fra alle departementene, og at de ansatte stort sett er veldig positive til hvordan de har blitt fulgt opp, og at bedriftshelsetjenesten har gjort en god jobb. Det er imidlertid to forhold som ansatte retter kritikk mot. Det ene går på evakueringen, liten kunnskap om nødutganger og rømningsveier fordi det var for dårlig merket. Det andre er at departementets krisehåndteringsplan må oppdateres og at lederansvar for øvelser og beredskapsarbeid ikke er klart nok definert. Dette hevder noen at satte sitt preg på krisehåndteringen. Aasruds kommentar er at hun tror det er helt riktig at noen ansatte opplevde selve evakueringssituasjonen som krevende, for det hun har hørt i ettertid var at noen mente at noen dører var låst og at man ikke kom ut. Det har imidlertid vært mange veldig forskjellige synspunkter omkring dette. Noen syntes det var greit, noen syntes det ikke var greit. Det var midt i ferien, så det var ikke normal bemanning på noen måter, men Aasrud tror at det i en sånn situasjon bestandig vil være noen som føler at ting ikke var akkurat sånn som det skulle være. Hun tror ikke det går an å sette to streker under det svaret, for det blir subjektivt, den oppfatningen du har i situasjonen der og da, at det en person kan synes er helt greit kan en annen person syns ikke er greit. Hun viste til at det er rimelig ofte øvelser knyttet til blant annet evakuering.

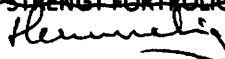
Intervjuer viste til at kommisjonen har hatt kontakt med verneombud og tillitsvalgte, og at hun stusset litt da hun begynte på dette arbeidet med at ting var så lite koordinert på tvers av departementene. På noen områder var det koordinert, men på mange tekniske områder så ble det tilsynelatende bestemt at departementene fant sine egne løsninger.

Aasrud ble spurt om hun har gjort seg noen tanker om departementsfellesskap og effektivisering, om man burde være litt mindre opptatt av det konstitusjonelle og litt mer opptatt av det praktiske i slike situasjoner, eller om hun føler at det er en verdi at departementene opptrer såpass selvstendig. Hun svarte at det gjør at statsrådsansvaret er veldig tydelig. Og det er jo sånn den norske konstitusjonen er bygd opp, at det er et veldig tydelig statsrådsansvar. Hun mener imidlertid at de, i forhold til de konkrete sakene intervjuer tar opp, faktisk gjorde noen grep for å koordinere. Det ble bl.a. bestemt at alle erstatninger under 20 000 skulle vurderes i det enkelte departement. Erstatningskrav over 20 000 skulle inn sentralt for vurdering. Til syvende og sist så er det imidlertid statsrådets eget ansvar hva som blir bestemt i det enkelte departement.

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Rigmor Aasrud 08052012

RA

Intervjuer viste til at blant annet sjefen for NSM tok opp at noen departementer har tverrgående oppgaver. JD har det for beredskap og samfunnssikkerhet. FAD har det for administrasjon og IT-effektivisering, og det fins andre eksempler hvor han oppfatter at det konstitusjonelle ansvaret, og på en måte linjen, er så sterk at noen må ta et kraftigere grep for å samle fellesskapet om beslutninger. Da må man vel nesten se helt opp på regjeringsnivå, bemerket intervjuer.

Aasrud sa at hun skjønner uttalelsen og det behovet som blir uttrykt. Hun tror imidlertid at man undervurderer hvor mange departementer som egentlig har koordineringsansvar som går på tvers. I en ideell verden hadde det vært ønskelig med et mye større samordningsgrep, men da vil samordningen måtte favne omtrent halvparten av regjeringens oppgaver, fordi det er veldig mange oppgaver som går på tvers. *Hvis en skal gjøre endringer på det, så tror hun det vil være riktig at det er SMK som eventuelt ønsker å gjøre det.*

På spørsmål om Aasrud tror at det at FAD og DSS hadde ansvaret for å gjennomføre tiltak på tvers av sektorene, har vært en utfordring i gjennomføringen av sikringsprosjektet, svarte hun at hun ikke tror det på noen annen måte enn det andre DSS driver med i det daglige. Og DSS tror hun etter hvert har opparbeidet seg en ganske god «standing» i departementsfellesskapet – ved å levere gode tjenester. Hun har ikke noe grunn til å tro at det at man f.eks. ikke hadde stengt Grubbegata, eller at man hadde gjort de valgene som intervjuer har fortalt om med henblikk på foliering, har noe med at det ikke var aksept for de tiltakene DSS satte i gang. Det så man nok tydeligere på IT-sikkerhetsområdet, der det var noen som hadde noen raskere løsninger enn det DSS ønsket å godkjenne.

3. Avslutning

På spørsmål om Aasrud har andre relevante tanker om 22/7 og sikkerhet og beredskap, eller i tilknytning til kommisjonens mandat, svarte hun at hun ikke har det, annet enn at hun som sagt ser at hun har et behov for å gjøre noen organisatoriske grep i sitt departement. Det hadde hun sett allerede før 22/7. Hun viste i den sammenheng til at de hadde et arbeid på gang i forhold til å få på plass nye medarbeidere.

Intervjuet ble avsluttet kl. 13.10

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Rigmor Aasrud 08052012

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13

Henning

Referatet ble gjennomlest og akseptert 19. juli 2012. Aaserud fikk anledning til å komme med endringer og presiseringer, som er markert løpende i teksten med overstrykninger og tillegg i kursiv.

Rigmor Aaserud
Sign intervjuobjekt

Asne Julin
Sign referent

Henning

~~STRENGT FORTROLIG~~ jf sikkerhetsloven § 11 og § 12 jf offl. § 13